

Δανείσου καλοπλήρωσε να σὲ ξαναδανείσουν.

Δὲν μὲ μέλει πῶς γηράζω ὅσο ζῶ τόσο μαθαίνω.

Δύσκολα τῶχω νὰ γενῇ χοῖρου τριχία μετὰξί.
Χωριάτης ἄρχων νὰ γενῇ μὲ ἀνθρωπιὰ καὶ τάξι.

Δύο λαγούς σὰν κυνηγᾷς κ' οἱ δυὸ θὰ νὰ σοῦ φύγουν.

Εἶνε τιμὴ νὰ δίνῃ τις καὶ θλιῖψι νὰ γυρεύῃ.

Εἰς τοῦ θανάτου τὲς πληγὰς βοτάνια δὲν χωροῦνε
Οὔτε γιατροὶ γιατρεύουνε, οὔτ' ἅγιοι βοηθοῦνε.

Εὐχὴ γονιοῦ ἀγόραζε καὶ 'στὸ βουνὸ ἀνέβα.

Ἡ ὁμόνοια φτιάνει σπῖτι κ' ἡ διχόνοια τὸ χαλάει.

Κόκκαλα δὲν ἔχει ἡ γλῶσσα κι' ὅμως κόκκαλα τσακίζει.

Κακὴ πληγὴ γιατρεύεται κακὸ ὄνομα σκοτόνει

Ο ΔΑΙΜΩΝ.

Διήγημα ὑπὸ **I. I. ΚΡΑΣΣΕΒΣΚΥ.**
(συνέχεια.)

— „ὦ, ἀγαπητὴ μου φίλη“, ἤρχισε λέγουσα ἡ Ἑλένη.
„Τί κακὴ νύκτα περάσαμε!“ καὶ διηγήθη εἰς τὴν ἐκπληκτον καὶ περιδεῇ Ἀγγλίδαν τὴν αἰφνιδιαστικὴν ἐξαγρίωσιν τοῦ Ἀδριανοῦ, τὴν δυστροπίαν καὶ ἐξέγερσιν αὐτοῦ κατὰ τῆς μητρὸς, κατὰ τοῦ γέροντος καθηγητοῦ, κατ' αὐτῆς τῆς ἰδίας, τὴν ἀναλγησίαν αὐτοῦ πρὸς τὰ δάκρυα καὶ τὰς ἰκεσίας πάντων, τὴν ἀκατάσχετον καὶ μανιώδη ὁρμήν, μετ' ἧς ὁ δυστυχὴς ποιητὴς κατέγραψεν ἐπὶ τοῦ χάρτου τὴν τελευταίαν ᾠδὴν τοῦ ποιήματός του, μέχρις οὗ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξηντλήθησαν καὶ ὁ ὕπνος περιέσφιγγεν αὐτὸν καθήμενον . . .

Ἡ Μὲς Ρόζα ἤκροατο μετ' ἀπείρου προσοχῆς, ἐναλλάξ ὠχρῶσα καὶ κοκκινίζουσα.

— „Ἡ θεία μὲ ἔστειλε πρὸς ὑμᾶς“, εἶπεν ἡ Ἑλένη μετὰ τὴν διήγησίν της, „ὅπως σᾶς παρακαλέσω θερμῶς καὶ σᾶς ἐξορκίσω, νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆτε σήμερον. Δὲν ἔχομεν πλέον καμμίαν δύναμιν ἐπ' αὐτοῦ· εἰς ὑμᾶς ἴσως θὰ ὑπακούσῃ, διότι ἐξασκεῖτε μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς θελήσεώς του . . . Σώσατέ μας, φιλότατη . . . φονεῦει τὸν ἑαυτὸν του!“

Ἡ Ἑλένη ἐξερράγη εἰς πικρὰ δάκρυα . . . Ἡ Ἀγγλὶς περιέσφιγγεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας της.

— „Θὰ ἔλθω κατὰ τὴν συνήθη ὥραν. Ἄν ἤρχομην πρότερον, θὰ ἐπρόδιδον ὅτι μὲ προσεκαλέσατε σεῖς, καὶ ὅτι φοβεῖσθε . . . Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ εἰξεύρῃ.“

Ἡ Μὲς Ρόζα, ἥτις δὲν ἦτο ὀλιγώτερον ἀνήσυχος ἢ ἡ Ἑλένη, ἤρχισε νὰ περιπατῇ μετ' αὐτῆς ἐπὶ τῆς τερράτσας καὶ νὰ πληροφορηταί ὅλας τὰς λεπτομερείας. Περιέργον δέ, ὅτι ἡ ἐξέγερσις καὶ ἐξαγρίωσις τοῦ Ἀδριανοῦ οὐδεμίαν ἐντύπωσιν ἐνεποίει εἰς τὴν Ἀγγλίδαν, ἥτις ἐφαίνετο μᾶλλον ἐνδιαφερομένη νὰ μάθῃ τὰς λεπτομερείας τῆς ὅλης σκηνῆς. Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥραν συνδιελέχθησαν πρὸς ἀλλήλας αἱ δύο νεάνιδες, ἡ Ἑλένη ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἐνταῦθα εὗρε τὴν θείαν συστρέφουσαν τὰς χεῖρας ὑπὸ ἀπελπισίας, θρηνοῦσαν καὶ ὀδυρομένην.

— „Τί κάνει ὁ Ἀδριανός; Τί ἔχει; ἐσηκώθη; ἐξύπνησε;“ ἠρώτησεν ἡ Ἑλένη περιδεὴς καὶ τρέμουσα.

— „Ἐσηκώθη“, ἀπήντησεν ἡ κυρία Κλάρα ταπεινωφώνως καὶ σείουσα τὴν κεφαλὴν· „ἐσηκώθη, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ βυθισθῇ εἰς τὰ γραψίματά του. Ἐδιώξε τὸν κόμητα ὀργισμένος, ἠνάγκασε τὸν καθηγητὴν νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἐκλείδωσεν τὴν θύραν . . .“

Ὁλόκληρον τὸν πρὸ μεσημβρίας χρόνον διήλθον ἡ μήτηρ καὶ ἡ Ἑλένη ἀκροώμεναι παρὰ τὴν θύραν . . . Περὶ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἠνοιξεν ἐπὶ τέλους ὁ Ἀδριανὸς τὴν

θύραν τοῦ δωματίου του καὶ ἐπέτρεψε τὴν εἴσοδον εἰς τὴν μητέρα του. Ἦτο σιωπηλὸς καὶ σύννους, εἰς δὲ τὰς ἀπειθυνομένας αὐτῷ ἐρωτήσεις ἀπεκρίνετο μετὰ λακωνικῆς συντομίας. Ὅτε ἡ Ἑλένη πεποιθυῖα εἰς τὴν εὐνοίαν ἧς ἀπῆλπε παρ' αὐτοῦ ἐπλησίασε πρὸς τὸν ποιητὴν μειδιῶσα, οὗτος ἐχαιρέτισεν αὐτὴν μετὰ τινος ψυχρότητος καὶ ἄνευ τοῦ συνήθους μειδιάματος. Ἡ Ἑλένη ἐκίνει κατ' αὐτοῦ χαριεντιζομένη τὸν δάκτυλον εἰς σημεῖον ἀπειλῆς.

— „Εγὼ ἔπρεπε νὰ σᾶς ἀπειλῶ, καὶ σὲ καὶ τὴν μητέρα“, ἤρχισεν ὁ ποιητὴς ψυχρῶς. „Σεῖς καὶ ὁ καθηγητὴς πταίετε ὅτι δὲν ἐτελείωσα χθὲς τὴν δεκαετῇ μου ἐργασίαν . . . Καὶ τώρα! . . . Δὲν εἰξεύρω πλέον τίποτε· ἴσως σήμερον, ἴσως οὐδέποτε! Ἡ ἔμπνευσις δὲν παρασούζεται ὅταν τὴν καλέσω· αἰσθάνομαι τὰς δυνάμεις μου ἐντελῶς ἐξηντημένας, καὶ ὅμως πρέπει νὰ τελειώσῃ μίαν φοράν . . . Μάλιστα! ὅταν τελειωθῇ, τότε θ' ἀρχίσω νὰ ζῶ . . .“

— „Προσφιλέστατε Ἀδριανέ“, ἀπήντησεν ἡ Ἑλένη μὲ γλυκεῖαν φωνήν. „Τὴν ἔμπνευσιν θὰ δυνηθῇς ν' ἀνακαλέσῃς πολὺ εὐκολώτερον ἢ ἡμεῖς τὴν δύναμιν τοῦ νὰ σὲ βλέπωμεν πάσχοντα καὶ βλάπτοντα τὴν ἰδίαν σου ὑγείαν . . .“

— „Δὲν βλάπτω τὴν ὑγείαν μου, ἀλλὰ τὴν σώζω“, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός, „θέλω ν' ἀπαλλαχθῶ ἀπὸ τοῦ δαίμονος!“

Τὴν στιγμὴν ταύτην παρουσιάσθη ὁ κόμης Μαριᾶνος καὶ θέλων ν' ἀποστρέψῃ τὴν ὁμιλίαν ἀπὸ τοῦ ἐρεθιστικοῦ τοῦτου θέματος, διηγήθη περὶ τινος δυστυχήματος, ὅπερ εἶχε συμβῇ εἰς Ἀγγλον τινὰ ἐν Ἀγίᾳ Λουκίᾳ. Ὁ Ἀδριανός, εἰς τὰς ἰδίας σκέψεις βεβυθισμένος, οὐδεμίαν ἐδίδεν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ κόμητος. Κατὰ τὸ γεῦμα δὲν ἔφαγε σχεδὸν τίποτε, ἔπιεν ὀλίγον οἶνον μετὰ ὕδατος κεκραμένον, ἐδρυμμάτιζεν ἀφηρημένος τὸν ἄρτον καὶ δὲν ἤκουε τὰς ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας τῷ ἀπηύθυνον. Ὁ Σενούτας ἐκάθητο ἀπέναντί του.

— „Σὺ πταίεις“, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἀδριανός περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος, δεικνύων διὰ τοῦ δακτύλου τὸν γέροντα.

— „Εγώ; εἰς τί πταίω;“, εἶπεν ὁ Σενούτας.

— „Μάλιστα! σὺ εἶσαι ὁ αἷτιος ὅτι δὲν ἔλαβα πάλιν τὴν ἐλευθερίαν μου, σὺ δὲν ἐξετίμησας ὀρθῶς οὔτε τὴν ἰδικήν μου θέσιν οὔτε τὸ καθήκόν σου. Ἐχασα ἴσως τὴν πολυτιμότεραν στιγμὴν τοῦ βίου μου!“

Ὁ δυστυχὴς Σενούτας ἐθλίβετο οὐκ ὀλίγον διὰ τὴν μομφὴν ταύτην.

— „Ἄν ἐγὼ πταίω“, ἀπήντησεν ὁ καθηγητὴς τύψας διὰ τῆς χειρὸς τὸ στήθος του, „τότε ἔχω κοινὸν τὸ πταῖσμα μὲ ὅλους, ὅσοι σὲ ἀγαποῦν, . . . μὲ τὴν μητέρα σου . . .“

— „Ωφείλεις νὰ μὲ ἐννοήσης, ἔπρεπε νὰ κατανοήσης τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην τοῦ πνεύματός μου, ἔπρεπε νὰ λάβῃς τὸ μέρος μου . . . ἐνῶ σύ . . .“

Χωρὶς νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του, ἐστήριξεν ὁ ποιητὴς τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ βραχίονος καὶ ἤρχισε μὲ σκυθρωπὸν πρόσωπον, ἐφ' οὗ ἦσαν ἀποτετυπωμένα τὰ ἴχνη τοῦ ἀγῶνος τῆς προτεράιας νυκτός, νὰ κυτάξῃ ἔξω διὰ τοῦ παραθύρου . . . Πάντες ἐσιώπων· ἡ θλιψὶς τοῦ μετεδόθη εἰς ὅλους, ἐξαίρεσι τοῦ κόμητος ὅστις μὴ θέλων νὰ λάβῃ τὸ πρᾶγμα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποιν προσεπάθει νὰ διασκεδάσῃ τὴν λύπην τῶν ἄλλων μετὰ τινος εἰρωνείας. Ὁ κόμης ἐγίνωσκεν ἐκ πείρας ὅτι ὁ ποιητὴς πολλὰκις διὰ τῆς εἰρωνείας ὡς διὰ ψυχροῦ ὕδατος βρεχόμενος κατήρχετο ἀπὸ τῶν αἰθερείων σφαιρῶν, ἐν αἷς παραμένων ἐβλαπτε τόσον πολὺ τὴν υἰεῖαν του.

— „Αγαπητέ μου Ἀδριανέ“, ἀνέκραξεν ὁ Μαριᾶνος· „γνωρίζεις πόσον σὲ ἀγαπῶμεν· κατάβα μίαν στιγμὴν χάριν ἡμῶν ἀπὸ τὰ αἰθέρεα ὕψη καὶ περιπάτησε μαζὶ μας ἐπὶ τῆς γῆς. Σεβόμεθα καὶ τιμῶμεν τὸν ποιητὴν ὡς ἱερέα, ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερεὺς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ ἁγίου βήματος καὶ ἀποθέτει τὰ ἱερὰ ἄμφια. Φαίνεται νὰ εἶσαι ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς ἔκστασιν . . .“

Ὁ Ἀδριανός, χωρὶς ν' ἀξιώσῃ οὐδ' ἐνὸς βλέμματος τὸν κόμητα, ἀπήντησε:

— „Ἐπεθύμουν νὰ εὐρίσκωμαι εἰς ἔκστασιν· αὐτὸ εἶνε βέβαιον· ἀλλ' ἡ ἔκστασις ἔρχεται ἀπρόσκλητος, καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν θέλησιν. Ἀπατᾶσαι. Δὲν εὐρίσκωμαι εἰς τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποῖαν τόσον διακαῶς ποθῶ, διὰ τοῦτο θλίβομαι καὶ πενθῶ διὰ τὴν ἀπώλειάν της . . . Εἰς σὲ ἴσως φαίνεται τοῦτο γελοῖον, διότι κάθε πρᾶγμα ἔχει μίαν ὄψιν γελοῖαν δι' ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι εἶναι διατεθειμένοι νὰ τὴν ἀναζητῶσιν. Ἄν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου καὶ εἶχες χάσῃ τὰ καλῆτερα ἔτη τοῦ βίου σου ἐπιδιώκων ὀρίσμενον τινὰ σκοπὸν, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐβλεπες ἴσως ἀφανιζόμενον, εἶμαι βεβαίωτατος ὅτι ἡ ἀπελπισία σου θὰ ἦτο μεγαλύτερα τῆς ἰδικῆς μου.“

Ὁ ποιητὴς ἔλεγε ταῦτα μετὰ τινος ἀσυνήθους αὐτῷ, ψυχροῦ ἤθους, ἐγκαρδῖον ἄλγος ἐκφράζοντος, οὕτως ὥστε ὁ Μαριᾶνος δὲν ἠδύνατο οὔτε καὶ νὰ εὕρῃ μίαν ἀστείαν λέξιν, ὅπως ἐξαλείψῃ τὴν ἐντύπωσιν τῶν λόγων τούτων. Διὰ τοῦτο ἔμεινε σιωπηλός. Ὁ Ἀδριανὸς ἔκλινε βραδέως τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἀνάκλιντρον, ἐστήριξεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ βραχίονος καὶ ἐβυθίσθη εἰς βαθεῖας σκέψεις. Ἐπλησίαζεν ἤδη ἡ περιπόθητος στιγμὴ, καθ' ἣν συνήθως ἤρχετο ἡ Ἀγγλὶς πρὸς ἐπίσκεψιν. Ἡ Ἑλένη παρετῆρει μετ' ἀνυπομονησίας καὶ μετὰ τινος φόβου διὰ τοῦ παραθύρου. Πάντες ἔμειναν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐλπίζοντες ὅτι ἡ ἀφίξις τῆς Ἀγγλίδος ἔμελλε ν' ἀποσπάσῃ τὸν Ἀδριανὸν ἀπὸ τῶν θλιβερῶν του διαλογισμῶν καὶ ἀπὸ τῆς σιωπῆς, ἣτις ἦτο πάντοτε δυσοίωνον σημεῖον. Ἐν τῇ γενικῇ σιγῇ ἠκούσθη ἐπὶ τέλους ὁ θροῦς τῆς ἐσθῆτος καὶ τὸ βραδὺ βᾶδισμα τῆς Ἀγγλίδος, ἣτις κρατοῦσα ἐν τῇ χειρὶ τὸ λεύκιμα ἠνέωξε τὴν θύραν καὶ προσποιουμένη ὅτι ἀγνοεῖ παντελῶς τὴν ἐνταῦθα ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐχαιρέτισε μὲ τὴν εὐήχον καὶ ἀνοικτὴν φωνὴν της πρῶτον μὲν τὴν μητέρα εἰτα δὲ τὸν υἱόν. Ὁ Ἀδριανός, μόλις ἐγερθεὶς, ἔθιξε μὲ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων του τὴν προταθείσαν αὐτῷ χεῖρα τῆς δεσποινίδος Ῥόζας καὶ εἰτα πάλιν ἀνέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ἀτονός καὶ καταβεβλημένος.

— „Ἐδῶ ἐπικρατεῖ σήμερον, ὡς φαίνεται, σιωπὴ καὶ κακοδιαθεσία“, παρετῆρησεν ἡ Ἀγγλὶς.

— „Εἶνε εὐνόητον“, ἀπήντησεν ὁ κόμης, „ὅτι συμμορ-

φούμεθα πρὸς τὴν διάθεσιν του. — Σήμερον εἶνε πολὺ ἀδύνατος“, προσέθηκε δεικνύων τὸν Ἀδριανόν.

— „Πόθεν προήλθεν ἡ ἀδυναμία αὕτη;“ ἠρώτησεν ἡ Μὶς Ῥόζα.

Ἡ Ἑλένη ἀνέλαβε νὰ δώσῃ τὴν ἐξήγησιν.

— „Δὲν εἶνε δύσκολον νὰ τὸ ἐννοήσετε“, εἶπε. „Δὲν μας ἤκουε καθόλου, εἰργάσθη ὅλην τὴν νύκτα καὶ σήμερον ἔχει κεφαλόπονον . . .“

Ἡ Μὶς Ῥόζα ἔστρεψε πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματά της πλήρη μομφῆς, ἀλλ' ἐκεῖνος, χωρὶς οὔτε καὶ νὰ τὴν κυτάξῃ, ἀπήντησε μὲ ἀδιαφορίαν:

— „Εἶμαι καταδικασμένος νὰ μὴ ἐννοοῦμαι ὑπ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ ἐκ βάθους καρδίας. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δι' ἐμὲ εἶνε ὁ ὕψιστος σκοπὸς τοῦ βίου μου, θεωρεῖται ὑπὸ τούτων ὡς παιγνίδιον . . . Ἔτσι εἶνε . . . κατὰ τὴν γνώμην των ἐγὼ εἶμαι ὁ ἐνοχος, ἐνῶ πραγματικῶς ἡ μήτηρ μου, ὁ καθηγητής, ὅλοι διέπραξαν ἱεροσυλίαν, ἐμποδίσαντές με νὰ ἐπωφεληθῶ τὴν πολυτιμοτάτην τοῦ βίου μου στιγμὴν . . . Ὁ σκοπὸς μου δὲν ἐπετεύχθη . . . αἱ δυνάμεις μου ἐξηντλήθησαν . . .“

Ταῦτα εἰπὼν ἀνέτεινε τοὺς βραχίονας ἐν ἀπελπισίᾳ.

— „Αἱ στιγμαὶ τῆς ἐμπνεύσεως ἐπανέρχονται“, παρετῆρησεν αὐτῷ ἡ Μὶς Ῥόζα.

Ὁ Ἀδριανὸς ἐμειδίασε πικρὸν μειδίαμα . . . καὶ χωρὶς νὰ τὴν προσατενίσῃ, ἐκάθητο σκυθρωπὸς καὶ σύννους. Ἡ μήτηρ καὶ πάντες οἱ παριστάμενοι προσήλωσαν τὰ βλέμματά των ἐπὶ τῆς Ἀγγλίδος, καθικετεύοντες αὐτὴν ἐν σιωπῇ, ν' ἀποσπάσῃ τὸν ἀσθενῆ ἀπὸ τῶν θλιβερῶν του σκέψεων. Ἡ Μὶς Ῥόζα ἐκάθησεν εἰς τὴν συνήθη θέσιν της, ἀντικρὺ τοῦ Ἀδριανοῦ.

— „Προσφιλέστατέ μοι ποιητά!“ εἶπε μετὰ φαιδρότητος. „Μὴ με τιμωρῆτε διὰ ξένα παίσματα. Ἐρχομαι μὲ χαιρετισμοὺς τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἰταλικοῦ οὐρανοῦ, σεῖς δὲ μὲ ὑποδέχεσθε ὡς ἐνοχλητικὸν ἐπισκέπτην . . . Ὁ ποιητικὸς ἐνθουσιασμός ἐπανέρχεται μετὰ τῆς υἰεῖας καὶ τῶν σωματικῶν δυνάμεων· πρέπει λοιπὸν πρὸ παντός ἄλλου νὰ φροντίζετε περὶ τῆς ἀναρρώσεώς σας. Σεῖς μόνος πταίετε, διότι εἴθετε ἀνυπόμονος . . . μάλιστα δὲ καὶ ἰδιότροπος.“

Ὑπὸ τῆς μομφῆς ταύτης ὡς φαίνεται συγκινηθεὶς ὕψωσεν ὁ ποιητὴς τὴν κεφαλὴν καὶ προσήλωσε τοὺς μέλανας ὀφθαλμούς του εἰς τὴν Ἀγγλίδα μετὰ τοσαύτης ἐκφράσεως ἄλγους καὶ βαθέος αἰσθήματος, ὥστε ἡ Μὶς Ῥόζα ὑπὸ τοῦ διαπεραστικοῦ βλέμματός του συνεταράχθη. Ὁ ποιητὴς ἐφάνη αὐτῇ ἀπὸ τῆς χθὲς ὅλως μεταβληθεὶς, ὅλως διάφορος. Μέχρι τῆς χθὲς ἐπροθυμεῖτο τοῦλάχιστον νὰ φαίνεται ἐξωτερικῶς φαιδρός, ὡμίλει περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ ἐπίστευεν εἰς αὐτό, ἤδη δὲ τὸ βλέμμα του ἦτο παγετῶδες καὶ ἀτενές, ἐκφράζον ἀπελπισίαν καὶ θάνατον. Καθ' ἣν στιγμὴν ἦτο ἐτοιμος ν' ἀπαντήσῃ πρὸς τὴν Ἀγγλίδα, τὸ βλέμμα του ἐστράφη τυχαίως πρὸς τὴν μητέρα καὶ τὰ ἤδη ἀνοιχθέντα χεῖλη του ἐκλείσθησαν αὐθις.

„Ἄς ὁμιλήσωμεν μετὰ σπουδαιότητος“, ἀπήντησεν εἰτα βραδέως. „Θὰ ἔμην ἄξιος αὐτῶν τῶν μομφῶν σας, ἐὰν . . . ἐὰν ἡ κατάστασις τῆς υἰεῖας μου ἦτο πράγματι τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐλπίζω καλλιτέρευσιν, εὐνοϊκὴν τινα μεταβολήν. Δὲν ὁμιλῶ εὐχαρίστως περὶ τούτου καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω ἄνευ ἐγκαρδίου ἄλγους, ἀλλὰ, ὅστις εὐρίσκεται εἰς τὴν ἡλικίαν μου καὶ εἶνε τόσον ἄρρωστος ὅσον ἐγώ, . . . αὐτός“, ἐξηκολούθησε μετὰ τινος δισταγμοῦ, „δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐλπίζῃ ταχεῖαν ἀνάρρωσιν.“

Ἐμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σιωπηλὸς καὶ εἶτα ἐξηκολούθησε μετὰ πικροῦ μειδιάματος:

— „Παρσευρέθητέ ποτε, Δεσποινίς, ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἀγαλματοποιοῦ τινος, καθ' ἣν ἀκριβῶς ὥραν ἐσχεδιάζεν ἐκ πηλοῦ τὸ πρότυπον τοῦ ἔργου του; Δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς περὶ τούτου! Εἰξεύρετε λοιπὸν ὅτι τὸ πρότυπον μὴ ὑγραίνονμενον ἀποξηραίνεται καὶ διαρρήγνυται, οὕτως ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ προσκολληθῇ ἐπ' αὐτοῦ νέα ἄργιλλος. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ποίημα. . . Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θ' ἀναρρώσω, τοῦθ' ὅπερ δι' ἐμὲ εἶνε λίαν ἀμφίβολον, τὸ ποίημα ἐξ ἀπαντος θὰ ἀποξηρανθῇ καὶ δὲν θὰ κατορθώσω νὰ προσκολλήσω εἰς αὐτὸ τὸ τέλος.“

Ἐσιώπησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, μὴ δυνάμενος ν' ἀναπνεύσῃ, κατελήφθη ὑπὸ βηχός, ἐπειτα δὲ ἐξηκολούθησε μὲ ἥθος ἀτάραχον, ἀλλὰ φοβερὸν διὰ τοὺς τεταραγμένους ἀκροατὰς ἕνεκα τῆς ἀσπλάγχχνου ψυχρότητος του:

„Τώρα πρόκειται νὰ λυθῇ ἐν ζήτημα, τὸ ὅποιον ἐγὼ προβάλλω μετὰ κτηνώδους κυνισμού, τὸ ὅποιον ὅμως — τὸ

λέγω καθαρὰ — πρέπει ἅπαξ διὰ παντός νὰ διασαφηνισθῇ καὶ λυθῇ ὀριστικῶς. Εἶνε δὲ ἀπλούστατα τὸ ἐξῆς: Τί εἶνε καλῆτερον: ν' ἀποθάνω ἐγὼ ἢ τὸ ποίημά μου;“

Ἡ μήτηρ ἀνέπεμψε κατὰ τοὺς λόγους τούτους ἰσχυρὰν κραυγὴν καὶ ἐξεργάγη εἰς δάκρυα. Ἡ Ἑλένη ὤρμησε πρὸς τὸν ὁμιλοῦντα ὡς ἂν ἤθελε νὰ τῷ κλείσῃ τὸ στόμα διὰ τῆς χειρὸς της, ἡ δὲ Μις Ρόζα ὕψωνε τοὺς ὤμους ἀνυπομονοῦσα. Οἱ λυγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς οὐδόλως συνετάραξαν τὸν ποιητὴν, ὅστις ἐξηκολούθησε ψυχρῶς:

— „Ἄλλως εἶνε πολὺ δυνατόν, ἀκαιρὸς τις θεραπεία νὰ μὲ θανατώσῃ ὁμοῦ μετὰ τοῦ ποίηματος, καὶ τότε καταστρεφόμεθα ὁμοῦ. Νὰ τὸ φέρω ὅμως πάντοτε ἐντὸς τοῦ στήθους μου καὶ νὰ βασανίζωμαι ὑπὸ τοῦ δαίμονος τούτου τῆς ποιήσεως, εἶνε μαρτύριον, τοῦ ὁποίου τὰ ὁποτελέσματα βλέπετε εἰς ἐμέ. Διατὶ δὲν με ἀφίνετε, δι' ἐνὸς ἀπελπιστικοῦ ἀγῶνος νὰ διαρρήξω τὰ δεσμά, καὶ νὰ προσπαθῇσω ἔστω καὶ μὲ τὸν ἐσχατον κίνδυνον ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τοῦ δαίμονος;“

(ἔπεται συνέχεια.)

1. ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΩΖΙΕ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 321).

2. ΕΟΡΤΗ ΕΝ ΠΟΜΠΗΙΑ. Εἰκὼν ὑπὸ Diana Coomans (ἐν σελ. 325). Ἡ πρὸ 130 περίπου ἐτῶν ἀρξαμένη ἀνασκαφὴ τῶν συντεταγμένων πόλεων Πομπηίας, Ἡρακλείου καὶ Σταβιδῶν, αἵτινες ὡς γνωστὸν κατεχώσθησαν ὑπὸ τῆς φοβερᾶς ἐκρήξεως τοῦ Οὐέσουβιου ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τίτου (70—81 μ. Χ.), πρὸ πάντων ὅμως ἡ τῆς Πομπηίας ὑπῆρξε σπουδαιότατη οὐ μόνον διὰ τοὺς ἀρχαιολόγους ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς καλλιτέχνας τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἰδίᾳ δὲ διὰ τοὺς ζωγράφους. — Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι παρουσιάζει ἡμῖν ἡ καλλιτέχνις Diana Coomans δύο χαριεστάτας νεάνιδας ἐκ Πομπηίας, αἵτινες κἀκθιναὶ ἐν τῷ ἐξώστῃ τῆς οἰκίας καὶ παρατηροῦσι τὴν κάτω ἐν τῇ ὁδῷ παρελαύνουσαν ἐορταστικὴν πομπήν. Ὀλόκληρος ἡ πόλις φαίνεται ὅτι εὐρίσκεται ἐν ζωηροτάτῃ, χαρμωσύνῃ κινήσει· τὰ παράθυρα τῶν ἀπέναντι οἰκιῶν, αἱ στοαὶ καὶ οἱ ἐξώσται εἶναι πλήρεις ἀνθρώπων συμπεπυκνωμένων, ἰδίᾳ δὲ γυναικῶν, αἵτινες ῥίπτουσιν ἄνθη εἰς τοὺς παρελαύνοντας. Κάτω, ἐν τῇ πομπῇ, ὑπερέχει ἡ μορφή ἐστεμμένης παρθένου, φερομένης πανηγυρικῶς ὑπὸ δούλων ἐπὶ φορείου καὶ συνοδευομένης ὑπὸ ἄλλων ἐπ' ἴσης ὡραίων παρθένων, μία ἐκ τῶν ὁποίων κρατεῖ ἀνατεταμένην ῥιπίδα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν της. Αἱ δύο ἐπὶ τοῦ ἐξώστου νεάνιδες ἀποτελοῦσι χαριεστάτην ἀντίθεσιν. Ἡ ἑξανθή, περιβεβλημένη ἐλαφράν, θερμὴν ἐσθῆτα κρατεῖ ἐν τῇ ἀριστερᾷ κἀνίστρον πλήρες ἀνθοδεσμῶν, τὰς ὁποίας ῥίπτει μὲ τὴν δεξιὰν εἰς τοὺς παρελαύνοντας· ἡ δὲ ἄλλη, ἡ μελαγχροινὴ, καθημένη εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἐξώστου ἐπὶ μαλακῆς δορᾶς ἄρκτου, φαίνεται ἀδιαφοροῦσα διὰ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς λατρευτὰς αὐτῶν, καὶ συγκεντροῦσα μᾶλλον ὅλην αὐτῆς τὴν προσοχὴν εἰς ἀνδρικὸν τι πρόσωπον, ὅπερ ὕψωνε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς αὐτήν· ἐνθ' δὲ πιέζει μετὰ φαινομένης ἀφελείας τὴν ἀσθοδέσμην πρὸς τὴν παρειὰν της, φαίνεται

περιμένουσα τὴν κατάλληλον στιγμὴν, ὅπως δι' εὐστόχου βολῆς ἐπιτύχῃ τὸν τολμηρὸν ἐκείνον.

3. ΡΩΜΟΪΝΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ ΧΟΡΕΥΟΝΤΕΣ ΤΗΝ ΗΟΡΑ. Εὐλογογραφία κατὰ τινὰ φωτογραφίαν (ἐν σελ. 329). Οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ἐνθυμοῦνται ἴσως τὴν ἐν τῷ Γ'. τόμῳ τῆς Κλειῶς δημοσιευθεῖσαν εἰκόνα τοῦ ἐν Ῥουμανίᾳ βασιλ. μεγάρου Σινάια, κειμένου ἐν μαγευτικωτάτῃ θέσει ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μοναστηρίῳ. Ἐκεῖ πλησίον τοῦ Σινάια λαμβάνει χώραν ἡ ἐν τῇ σημερινῇ εἰκόνι παριστωμένη σκηνὴ Ῥωμοῦνων χωρικῶν χορευόντων τὸν ἐθνικὸν χορὸν των, ὅστις εἶνε ὁ μάλιστα διαδεδομένος ἐν Ῥουμανίᾳ καὶ γνωστότατος ὑπὸ τὸ ὄνομα hora.

Οἱ χωρικοί, οἵτινες ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἤδη ἔκειντο κατὰ ὁμίλους ἐπὶ τῆς χλόης γελῶντες καὶ συνδιαλεγόμενοι, ἅμα ὡς εἶδον ἐμφανισθέντας δύο Ἀθιγγάνους μουσικοὺς μὲ τὰ βιολία των, ἠγέρθησαν καὶ περικυκλώσαντες αὐτοὺς ἤρχισαν νὰ χορεύωσι τὴν hora. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον προσέρχονται ἐκ τῶν περιχώρων γυναικες, νεάνιδες, κοράσια καὶ λαμβάνουσι μέρος εἰς τὸν χορὸν. Ὁ χορὸς οὗτος, διὰ τὰς ταχείας καὶ ζωηρὰς κινήσεις του, εἶνε τὸσον ἀρεστός εἰς τοὺς εὐαισθητοὺς καὶ εὐκόλως ἐνθουσιαζομένους Ῥωμοῦνους, ὥστε ἐνίοτε, εἰς ὀρισμένας τινὰς περιστάσεις, λαμβάνουσι μέρος εἰς αὐτὸν πάντες οἱ παρατυχόντες, οἷαςδήποτε κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἂν ᾧσι, χωρικοί, ποιμένες, ἀστοί, στρατιῶται, ἐνίοτε καὶ ἀξιωματικοί, κυρίαι τῶν ἀνωτάτων τάξεων, μικρὰ παιδιὰ καὶ κοράσια, καὶ πάντες ὀρχοῦνται ὁλονὲν ταχύτερον, αἰέποτε ζωηρότερον, ὡς μαινόμενοι, μέχρις οὗ ὁ ἥλιος κρυφθῇ ὀπισθεν τῶν ὄρεων.

Τότε εὐρεῖται σκιαὶ καλύπτουσι τὰ δάση καὶ τὰς πεδιάδας, καὶ ἐπὶ τῆς πρὸ μικροῦ τοσοῦτον ζωηρᾶς καὶ ποικίλης σκηνῆς ἐξαπλῶναι ἡ νύξ τὴν ρεμβώδη αὐτῆς ἡσυχίαν.